

Vlaams
Mensenrechten
Instituut

Jaarverslag 2025

Inhoud

1. Voorwoord

In 2025 werd opnieuw duidelijk hoe essentieel een sterke en onafhankelijke mensenrechteninstelling is, ook voor Vlaanderen. In verschillende delen van de wereld zien we ernstige schendingen van mensenrechten, of worden uitgangspunten van de democratische rechtsstaat in vraag gesteld. Ook gevestigde democratieën ontsnappen daar niet aan. Vijfenzeventig jaar na de ondertekening van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens blijft de bescherming van fundamentele rechten brandend actueel. Polarisatie, digitalisering en hardnekkige vormen van maatschappelijke ongelijkheid maken die opdracht complexer en doen het belang ervan nog toenemen. Mensenrechten, onze democratische rechtsstaat en de ruimte voor de verdedigers daarvan staan overigens niet alleen op internationaal en Europees niveau onder druk.

Tegen die achtergrond heeft het Vlaams Mensenrechteninstituut in 2025 zijn rol verder geconsolideerd. Terwijl de afgelopen jaren vooral in het teken stonden van opbouw en bekendmaking, lag de focus in 2025 vooral op het verankeren en verdiepen van onze kennis en expertise. Enkele kenmerken staan centraal bij onze ambitie om een waakzame en constructieve partner te zijn binnen het internationale mensenrechtensysteem: we willen nabij en toegankelijk zijn voor burgers, kritisch en onafhankelijk richting beleid, en stevig verankerd in internationale normen. Via toegankelijke eerstelijnsbijstand, bemiddeling, onafhankelijke oordeelsvorming en de opvolging daarvan boden we burgers concrete ondersteuning. Tegelijk versterkten wij onze beleidsmatige en internationale rol via advies, rapportering, monitoring en onderzoek.

Zo publiceerden wij in het voorjaar een aantal reacties op enkele beleidsnota's van de nieuwe Vlaamse regering, waarin we consequent bleven wijzen op het belang van een geïntegreerd mensenrechtenperspectief. Om bewustwording te vergroten, publiceerden we onze "mensenrechtelijke kaders" over onder meer het recht op wonen en het recht op onderwijs voor personen met een handicap. Daarnaast rapporteerden we aan internationale instellingen, waaronder de VN Mensenrechtenraad, en hielden wij de vinger aan de pols, bijvoorbeeld over de uitspraak van het Europees Comité voor Sociale Rechten over het Vlaams woonbeleid. Al de resultaten daarvan zijn op onze website terug te vinden.

Ook in onze bijstandstaak zien we hoe toegankelijke en impactvolle dienstverlening het verschil kan maken voor burgers. In veel dossiers volstaat het om heldere informatie te geven zodat mensen terug grip krijgen op hun situatie. Waar nodig, bemiddelen we tussen partijen. In ongeveer de helft van de gevallen vinden onze bemiddelaars een

gedragen oplossing. En wanneer bemiddeling niet mogelijk is, zorgen de oordelen van de Geschillenkamer voor duidelijke richting en rechtszekerheid. Dat haar aanbevelingen in de meeste dossiers ook effectief worden opgevolgd, bevestigt de impact van de Geschillenkamer binnen het Vlaamse gelijkheidslandschap.

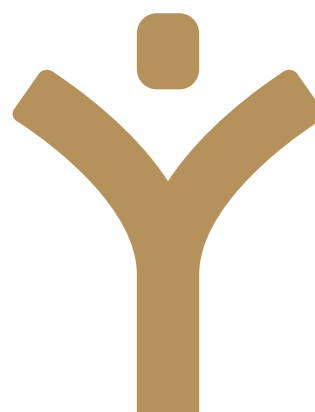
Daarnaast investeerden we verder in structurele samenwerking. De effectieve start van onze klankbordgroep Handicap en werkgroep Middenveld versterkte de dialoog met maatschappelijke organisaties en zorgde voor een betere verankering van signalen uit die domeinen. Een afdoende vertegenwoordiging van ervaringsdeskundigen en een sterk en weerbaar middenveld zijn immers van cruciaal belang in een democratische rechtsstaat gestoeld op mensenrechten.

Dit jaarverslag biedt een globaal overzicht van onze werking in 2025. Het toont hoe toegankelijke dienstverlening, onafhankelijke oordeelsvorming, bewustwording, beleidsadvies, monitoring en samenwerking samen de kern vormen van ons mandaat.

Tot slot: mensen-rechten zijn ook mensen-werk. Daarom wil ik afsluitend graag alle medewerkers van het instituut, de leden van de Geschillenkamer, klankbordgroep Handicap en werkgroep Middenveld en al onze partners van harte bedanken voor hun inzet en engagement in 2025. Hun deskundigheid en betrokkenheid maken het mogelijk om mensenrechten in Vlaanderen elke dag concreet te beschermen en te bevorderen. Dankzij deze gezamenlijke inspanningen kan het instituut zijn opdracht met kwaliteit, onafhankelijkheid en maatschappelijke relevantie blijven opnemen. Zo blijven wij werken aan een Vlaanderen waarin mensenrechten niet louter een abstracte of theoretische norm zijn, maar echt werkelijkheid worden voor iedereen.

Prof. dr. Stefan Sottiaux

Voorzitter raad van bestuur

2. Over het Vlaams Mensenrechteninstituut

Onze decretale opdrachten

Beschermen en bevorderen van mensenrechten

We bieden eerstelijnsbijstand aan iedereen die te maken krijgt met schendingen van mensenrechten. Daarnaast vergroten we de kennis en het draagvlak rond mensenrechten, voeren we onafhankelijke studies en onderzoeken uit, en geven we adviezen en aanbevelingen aan overheden en organisaties.

Bevorderen van rechten van personen met een handicap

We waken als onafhankelijk instituut over de uitvoering van het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap. Bij de uitvoering van onze taken hebben we steeds bijzondere aandacht voor personen met een handicap.

Bestrijden van discriminatie

We zetten in op gelijke kansen voor iedereen. Wie in Vlaanderen met discriminatie in aanraking komt, kan dit bij ons melden. We bieden eerstelijnsbijstand en kunnen een bemiddeling opstarten. Leidt die bemiddeling niet tot een oplossing? Dan velt de Geschillenkamer een oordeel.

Mensenrechten

We plaatsen mensenrechten in het hart van onze werking.

werkelijkheid maken

We bouwen aan een cultuur waarin mensenrechten vanzelfsprekend zijn en maken met onze dienstverlening een concreet verschil voor de burger.

Onze missie

voor iedereen

We zorgen ervoor dat mensenrechten er zijn voor iedereen, met bijzondere aandacht voor personen die zich in een kwetsbare positie bevinden.

Ons strategisch plan

Benieuwd naar onze koers voor de komende jaren? In ons strategisch plan formuleren we vier duidelijke doelstellingen die richting geven aan onze werking. Het plan is opgebouwd vanuit onze decretale opdracht en gebaseerd op inzichten uit onze eerste twee werkingsjaren. Je vindt het strategisch plan op onze website.

→ vmri.be/publicaties/strategisch-plan-2025-2029

Het jaar in cijfers

1.524

geregistreerde meldingen
en discriminatieklachten

1.120

dossiers waarin we
eerstelijnsbijstand verleenden

54

afgeronde
bemiddelingen

52

discriminatieklachten
bij Geschillenkamer

32

oordelen van
Geschillenkamer

10

adviezen

4

rapporten

4

brochures

Viering tweejarig bestaan op 28 maart 2025

Opstart Werkgroep Middenveld op 3 december 2025

3. Activiteiten

Dit jaarverslag bundelt een overzicht van de belangrijkste verwezenlijkingen van het Vlaams Mensenrechteninstituut in 2025. Naast onze basisdienstverlening, vertrekken we voor andere activiteiten vanuit het jaarplan dat we voor dat jaar opstellen. We spelen ook in op noden, vragen en kansen die zich gedurende het jaar aandienen.

3.1 Behandelen van meldingen en klachten

Wie denkt dat zijn of iemand anders' mensenrechten geschonden zijn, kan dit melden bij het Vlaams Mensenrechteninstituut. We maken daarbij een onderscheid tussen meldingen over mensenrechtenschendingen en individuele klachten specifiek over discriminatie. Dat verschil bepaalt welke hulp of welk traject we kunnen aanbieden.

Meldingen over mensenrechtenschendingen

We bieden eerstelijnsbijstand: de melder krijgt (juridische) informatie en advies, zodat die inzicht krijgt in diens rechten en zelf stappen kan zetten. Soms verwijzen we warm door naar een andere mensenrechteninstelling of een instantie die juridische bijstand kan bieden.

Klachten over discriminatie

We bieden een individueel traject: naast eerstelijnsbijstand, kunnen we vaak ook een traject op maat starten en bemiddelen tussen de betrokken partijen. Als bemiddeling niet mogelijk is of niet tot een oplossing leidt, kan de Geschillenkamer de discriminatieklacht beoordelen en een oordeel vellen.

474 ontvangen meldingen over een schending van de mensenrechten

54 bemiddelingen afgerond

861 meldingen en klachten via het online webformulier

306 meldingen en klachten via e-mail

986 ontvangen discriminatieklachten

336 telefonische meldingen en klachten

21 schriftelijke of fysieke meldingen en klachten

Meer weten over de klachten en meldingen die we in 2025 ontvingen? Raadpleeg ons rapport 'Mensenrechten in Vlaanderen: Stand van zaken 2025' op onze website:

→ vmri.be/stand-van-zaken-2025

Toegankelijke dienstverlening

Burgers kunnen ons via verschillende contactkanalen bereiken en na hun melding kiezen hoe we verder contact houden, telefonisch of via e-mail. Ook tijdens bemiddelingen streven we naar maximale bereikbaarheid: gesprekken gaan standaard door in de volledig toegankelijk ingerichte Vlaamse Administratieve Centra in de provinciehoofdsteden, maar indien nodig verplaatsen we ons naar neutrale locaties dichterbij de melder of verweerder.

We passen onze dienstverlening aan de noden van elke burger aan. Wanneer taal een drempel vormt, voorzien we tolken, zowel voor anderstaligen als voor doven en slechthorenden. Redelijke aanpassingen voeren we steeds uit om personen met een handicap volwaardig te ondersteunen. Daarnaast versterkten we in 2025 onze expertise in het omgaan met neurodivergentie, onder meer via een gespecialiseerde autismeopleiding.

Met impact

Op de volgende pagina's tonen we hoe in 2025 de dienstverlening rond het behandelen van meldingen verder vorm kreeg en tot structurele verbeteringen leidde. Concrete voorbeelden illustreren hoe het Vlaams Mensenrechteninstituut rechten verduidelijkt, burgers versterkt en conflicten helpt oplossen. Of het nu gaat om miscommunicatie, structurele drempels of complexe discriminatievragen: we vormen een deskundig en toegankelijk aanspreekpunt en proberen steeds tastbare resultaten op te leveren, zowel voor individuen als voor de samenleving.

Eerstelijnsbijstand

Informereren, adviseren en doorverwijzen

We geven burgers informatie en advies, verduidelijken juridische kaders en reiken handelingsperspectieven aan. We helpen burgers hun rechten te begrijpen en zelf stappen te zetten. Zo versterken we hen niet alleen in hun huidige situatie, maar vergroten we ook hun zelfredzaamheid op langere termijn. In 2025 leidde dit in heel wat dossiers tot snelle, duurzame oplossingen zonder verdere noodzaak tot tussenkomst.

Volstaat advies niet of valt een vraag buiten ons mandaat? Dan verwijzen we gericht door naar de juiste instantie. Met toestemming bezorgen we de melding zelf aan de partnerorganisatie en leggen duidelijk uit waarom zij bevoegd zijn en welke ondersteuning beschikbaar is. Zo voorkomen we dat melders verdwalen in het hulpverleningslandschap.

Trusted Flagger

Op 13 oktober 2025 verkreeg het Vlaams Mensenrechteninstituut de status van betrouwbare *flagger* onder de Europese Digitaalendienstenverordening (nr. 2022/2065). Hiermee kunnen we onafhankelijk, prioritair en met gezag illegale inhoud melden bij online platforms en zoekmachines. Zij zijn verplicht onze meldingen prioritair te behandelen. Vanaf volgend jaar rapporteren we over deze activiteiten.

Goede praktijken

- Een student in het hoger onderwijs met een ReFlex-statuu¹ dreigde geen apart lokaal te krijgen voor examens. We verduidelijkten de interne procedures van de school. Op vraag van de student zelf kwam er alsnog een geschikt examenlokaal. Dit illustreert hoe advies burgers actief kan versterken.
 - Ouders van een leerling met dyscalculie kregen te horen dat de school hun kind wil dispenser² voor wiskunde, wat gevolgen kon hebben voor het getuigschrift. We verwezen door naar Ouders voor Inclusie. Hun gesprek met de school leidde tot een oplossing, waardoor een bemiddeling door het instituut niet meer nodig was.
- Een melder had het gevoel dat hij ongelijk behandeld werd op basis van zijn leeftijd tijdens een sollicitatie. Na contact met ons besloot hij zijn bezorgdheid rechtstreeks bij de organisatie te uiten. Kort daarna kreeg hij telefoon: zijn motivatiebrief was niet volledig gelezen, wat tot een misverstand had geleid. De medewerker bood excuses aan en benadrukte dat de melder nog steeds welkom was om te solliciteren. Hij stelde zich opnieuw kandidaat.
 - Een oudere melder nam contact op omdat hij niet wist hoe hij zijn huishoudhulp kon behouden wanneer de papieren dienstencheques zouden verdwijnen. We gaven duidelijke informatie over de beschikbare alternatieven en legden uit hoe hij die kon gebruiken. Dankzij deze ondersteuning vond de melder een werkbare oplossing en beheert hij zijn dienstencheques nu via het telefonische systeem.

Oplossingen door gerichte tussenkomst

In sommige dossiers volstaat een korte en gerichte tussenkomst om een vastgelopen situatie weer in beweging te brengen. Door duidelijkheid te scheppen, verwachtingen uit te leggen en partijen opnieuw met elkaar in contact te brengen, verdwijnen misverstanden en komt een oplossing vaak snel binnen bereik.

De volgende voorbeelden tonen dat zo'n tussenkomst niet alleen een individuele zaak kan oplossen, maar soms ook leidt tot structurele acties bij organisaties. Regelgeving wordt verduidelijkt, interne procedures aangepast en medewerkers gesensibiliseerd. Zo hebben kleine ingrepen vaak een grote impact.

¹ Statuut dat extra ondersteuning mogelijk maakt om studies vanuit een gelijkwaardige startpositie te volbrengen.

² Iemand vrijstellen van bepaalde onderdelen of activiteiten van het lesprogramma, die worden vervangen door een gelijkwaardig alternatief of doel.

Goede praktijken

- Over het enkel digitaal aanbieden van de lerarenkaart kwamen tientallen meldingen binnen. Na overleg werd door het departement Onderwijs en Vorming een oplossing uitgewerkt, waardoor bemiddeling in individuele dossiers niet meer nodig was. Vanaf het schooljaar 2025 – 2026 kwam er een alternatief systeem.
 - Door gericht overleg met een sportfederatie werd duidelijk dat de strengere inschrijvingsregels voor niet-Belgische deelnemers aan wedstrijden onbedoeld discriminerend konden zijn. De federatie paste de regels aan: vanaf 2026 geldt één uniforme maatregel voor alle deelnemers.
- Een melder met een handicap kreeg geen parkeerplaats voor zijn woning omdat de stad daar een laadpaal wilde plaatsen. Na contact met beide partijen kwam het onderwerp op de agenda van het stadsoverleg. De laadpaal wordt nu op een andere locatie ingepland en de gevraagde toegankelijke parkeerplaats wordt voorzien zoals aangevraagd.
 - Een melder in een rolstoel mocht niet naast zijn begeleider zitten tijdens een concert. Na een korte tussenkomst maakte de organisator een dossier op zodat dit in de toekomst voor alle concerten wel mogelijk wordt. De organisatie wil bovendien haar vrijwilligers extra sensibiliseren over redelijke aanpassingen.

No wrong door-principe

Bij sommige dossiers zijn meerdere bevoegdheidsdomeinen en/of andere instellingen betrokken. In dat geval stemmen we samen af om tot een gecoördineerde aanpak te komen. We bepalen welke expertise nodig is, hoe we de melder het best kunnen helpen en welke organisatie het dossier verder opvolgt. Het uitgangspunt is steeds het *no wrong door*-principe: burgers kunnen kiezen bij wie ze een dossier indienen. Daarna zorgen we er samen voor dat het dossier bij de juiste instelling terechtkomt. Hierover lees je meer in het hoofdstuk 'Samenwerking'.

Ondersteuning bij complexe hulpvragen

Het afgelopen jaar merkten we dat een deel van de melders vastloopt in complexe welzijns- en zorgsituaties of zich overweldigd voelt door juridische of administratieve trajecten. Het gaat om mensen die de weg kwijtraken in het hulpverleningslandschap en drempels ervaren om zelf een oplossing te vinden. Om deze melders beter te ondersteunen, hebben we ingezet op gerichte adviesverlening en warme doorverwijzing binnen onze eerstelijnsbijstand. Een grondige kennis van de Sociale Kaart en het hulpverleningsnetwerk in Vlaanderen vormen daarbij de basis.

Bemiddeling

Bemiddeling is een essentieel onderdeel van onze aanpak bij discriminatieklachten. Het Vlaams Mensenrechteninstituut stelt bemiddeling voor aan partijen wanneer advies of een korte tussenkomst niet volstaat. Zo bieden we een veilige en neutrale ruimte om misverstanden uit te klaren, verwachtingen op elkaar af te stemmen en duurzame afspraken te maken. Via bemiddeling richten we ons niet alleen op herstel tussen partijen, maar ook op het aanpakken van mogelijke vooroordelen met impact op langere termijn.

Samen naar duurzame oplossingen

We bemiddelen alleen als beide partijen daartoe bereid zijn. Onze bemiddelaars werken meerzijdig partijdig: ze zorgen ervoor dat elke partij zich gehoord voelt en houden rekening met individuele noden en mogelijke structurele verbeteringen. Tijdens het gesprek delen partijen hun perspectieven, benoemen ze bezorgdheden en verkennen ze samen mogelijke stappen. Bemiddeling leidt vaak tot snel herstel, beter inzicht, excuses of beleidsaanpassingen.

Bij een positief resultaat, worden afspraken vastgelegd in een bemiddelingsakkoord dat beide partijen en de bemiddelaar ondertekenen. Zo'n akkoord is gedragen, uitvoerbaar, haalbaar en duurzaam.

Goede praktijken

- Een school organiseerde een buitenschoolse uitstap op een religieuze feestdag, waardoor verschillende leerlingen niet konden deelnemen. Via bemiddeling bespraken de partijen samen alternatieven. Dat leidde tot een oplossing waarbij de leerlingen toch konden aansluiten. De school engageerde zich bovendien om voortaan rekening te houden met belangrijke religieuze feestdagen bij het plannen van activiteiten.
 - Een melder van buitenlandse afkomst ondervond problemen bij het theoretisch rijexamen met audiotolk in het Engels: foutief beantwoorde vragen konden niet auditief worden overlopen, terwijl dat in het Nederlands wel kon. Via bemiddeling engageerde de examenorganisatie zich om dit knelpunt te onderzoeken. De software werd aangepast en sinds 15 april 2025 kunnen kandidaten in alle examencentra foutieve vragen beluisteren in de taal van hun keuze (Nederlands, Frans, Duits of Engels), wat de gelijkwaardigheid van de procedure aanzienlijk versterkt.
- Een grootouder deed een discriminerende uitspraak aan de schoolpoort. Via bemiddeling gingen de betrokkenen op zoek naar een constructieve oplossing. De partijen spraken af dat de school haar aanpak bij incidenten rond discriminatie en pesten verder versterkt en hiervoor een procedure ontwikkelt. Daarnaast organiseert de school een project rond conflicthantering, pesten en discriminatie, en zet ze extra initiatieven op om kennis en begrip van culturele diversiteit te vergroten. Er kwamen duidelijke afspraken die bijdragen aan een veiliger en inclusiever schoolklimaat.
 - Een koppel dat recent een kind adopteerde, kreeg tegenstrijdige informatie over hun aanvraag voor kinderopvang. Via bemiddeling werden de betrokken diensten samengebracht en kwamen de partijen tot een oplossing. De bevoegde dienst erkende de fouten en bood excuses aan. Daarnaast werden afspraken gemaakt om de informatievoorziening te verbeteren, de samenwerking tussen diensten te versterken en doorverwijzingen sneller te laten verlopen. Er wordt onder meer een workshop voor opvanginitiatieven georganiseerd, en er komt een evaluatie van het wachtlijstbeheer met aandacht voor meer transparante communicatie.

Wat als er geen resultaat is?

Wanneer een bemiddeling niet mogelijk is of niet tot een oplossing leidt, biedt het Vlaams Mensenrechteninstituut een volgende stap: de Geschillenkamer. Dit onafhankelijk orgaan beoordeelt individuele discriminatieklachten, los van de bemiddelingsfase, en velt een grondig juridisch onderbouwd oordeel. In het volgende hoofdstuk lees je meer over de oordelen en de werking van de Geschillenkamer in 2025.

3.2 Oordelen van de Geschillenkamer

Wanneer een bemiddeling niet tot een resultaat leidt of kan leiden, kan de Geschillenkamer een niet bindend, gemotiveerd oordeel uitspreken.³ De Geschillenkamer is een onafhankelijk orgaan van het Vlaams Mensenrechteninstituut dat oordeelt over individuele discriminatieklachten. Ze werkt quasi-jurisdictioneel, zo toegankelijk mogelijk en volgens transparante procedures. Haar behandeling van discriminatieklachten staat los van de bemiddelingen door het instituut. De leden van de Geschillenkamer hebben een ruime expertise in de mensenrechten en het anti-discriminatierecht. Zo kunnen ze complexe dossiers grondig en kwalitatief behandelen. Als de Geschillenkamer discriminatie vaststelt, kan ze aanbevelingen doen aan diegene die heeft gediscrimineerd.⁴

Oordelen in 2025

De Geschillenkamer ontving 52 nieuwe discriminatieklachten in 2025, ruim 25 procent meer dan in 2024. Ze sprak in totaal 32 oordelen uit.

In **12** van de **32 oordelen** besloot de Geschillenkamer dat er **sprake was van een of meerdere vormen van discriminatie**.

In **12** van de **32 oordelen** besloot de Geschillenkamer dat er **geen sprake was van een of meerdere vormen van discriminatie**.

In **7 oordelen** verklaarde de Geschillenkamer zich **niet bevoegd** op grond van artikel 14 van het oprichtingsdecreet van het Vlaams Mensenrechteninstituut, samen gelezen met artikel 21 van het Gelijkekansendecreet. Uit die bepalingen volgt dat de Geschillenkamer niet bevoegd is om te oordelen over een klacht **wanneer de situatie die aanleiding gaf tot de klacht, voorzien werd door of zoals bepaald in een decreet**.

In **1 oordeel** verklaarde de Geschillenkamer zich **niet bevoegd** wegens gebrek aan een beschermd kenmerk.

³ Artikel 13,§5 VMRI-decreet. ⁴ Artikel 16, §6 VMRI-decreet.

- De Geschillenkamer publiceert haar oordelen altijd in heldere taal, samen met een beknopte samenvatting. Je vindt de oordelen terug in de oordelendatabank op de website van het Vlaams Mensenrechteninstituut.

→ vmri.be/geschillenkamer/oordelen

- De oordelen hebben een ruimere signaalfunctie. Alle oordelen worden via de website openbaar gemaakt, waarbij rechtspersonen in principe bij naam worden genoemd. Ze dragen daarnaast bij aan de verdere ontwikkeling van het anti-discriminatierecht. Het zorgvuldig juridisch gemotiveerde oordeel kan partijen bovendien ondersteunen als ze na de procedure bij de Geschillenkamer naar de rechtbank willen gaan.

Alle behandelde dossiers gingen over toepassingen van het Gelijkekansen-decreet. De Geschillenkamer behandelde dossiers over discriminatie op grond van:

- Handicap
- Gezondheidstoestand
- Burgerlijke staat
- Geloof of levensbeschouwing
- Geslacht
- Leeftijd
- Politieke overtuiging
- Seksuele oriëntatie
- Zogenaamd ras
- Huidskleur
- Afkomst
- Nationale of etnische afstamming

Ook de beoordeling van intersectionele discriminatie, waarbij meerdere beschermde kenmerken tegelijk leiden tot een nadelige behandeling, kwam meermaals aan bod.

De Geschillenkamer onderzocht zowel gevallen van vermeende directe en indirecte discriminatie, als gevallen van vermeende weigering van redelijke aanpassingen, intimidatie, represailles, en de manier waarop de verweerder intern omging met de behandeling van de discriminatieklacht. De oordelen gingen over vermeende discriminaties in uiteenlopende domeinen, onder andere:

- Weigering van aanpassingen in het onderwijs
- Niet-terugbetaling of toekenning van mobiliteits- of andere hulpmiddelen
- Toegang tot vrijetijdsbesteding
- Impact van stedelijk mobiliteitsbeleid op persoon met een handicap
- Voorwaarden als alleenstaande in de erfbelasting
- Niet-toekenning van sociale beschermingsmaatregelen
- Vereisten voor deelname aan sportcompetitie
- Selectie van huurders
- Beëindiging van arbeidsbetrekking
- Gebruik van openbaar vervoer
- Tuchtmaatregelen in het onderwijs

Bescherming tegen discriminatie verzekeren

De Geschillenkamer werd opgericht om de bescherming tegen discriminatie in Vlaanderen te versterken. Onderzoek toonde aan dat de handhaving van de Vlaamse anti-discriminatie wetgeving nog tekortschiet en dat er amper rechtspraak bestaat over discrimina-

tieklachten op basis van deze wetgeving. Uit die rechtspraak bleek bovendien een gebrek aan kennis van het anti-discriminatierecht. Die complexe rechtstak wordt sterk beïnvloed door ontwikkelingen op internationaal en Europees niveau.⁵

Expertise en ervaring bundelen

De Geschillenkamer bestaat uit experts in de mensenrechten en het anti-discriminatierecht, met ervaring in de magistratuur, advocatuur en academische wereld:

- **Yves Thiery** (voorzitter) is als advocaat vertrouwd met het anti-discriminatierecht, het sociaal recht en het verzekeringsrecht, en behaalde een doctoraat over de toepassing van het anti-discriminatierecht in de verzekeringssector. Hij heeft ook ervaring als arbiter en als (voormalig) rechter in sociale zaken. Hij had gedurende 20 jaar academische en raadgevende opdrachten binnen Vlaamse universiteiten, adviesorganen en belangenorganisaties, telkens over zeer verscheiden discriminatiegerelateerde onderwerpen. Ook deed hij belangrijke ervaring op in het bedrijfsleven, wat hem een bijzondere affiniteit gaf met HR-aspecten in grote en middelgrote organisaties. Hij werd voorzitter van de Geschillenkamer in september 2024 en volgde Sarah Lambrecht op, die bijzitter en plaatsvervangend voorzitter werd.
- **Eva Brems** (bijzitter en plaatsvervangend voorzitter) beschikt vanuit haar ervaring als gewoon hoogleraar over een grondige kennis van het Vlaamse, federale, Europese en internationale recht over discriminatie en gelijkheid. Ze is zowel vertrouwd met de theoretische en conceptuele debatten in het domein, als met de praktische uitdagingen. Door de ervaring die ze opdeed in middenveldorganisaties, heeft ze bovendien affiniteit met de meest courante vormen van discriminatie en ongelijkheid die zich in onze samenleving voordoen. Zij is sinds oktober 2023 lid van de Geschillenkamer.
- **Jelle Flo** (bijzitter) is familie- en jeugdrechter in hoger beroep bij het hof van beroep Gent. Eerder was hij jarenlang actief als advocaat waarbij hij zich ook verdiepte in anti-discriminatierecht. Hij heeft een bijzondere interesse in persvrijheid, vrijheid van meningsuiting en godsdienstvrijheid. Hij is sinds oktober 2023 lid van de Geschillenkamer.
- **Line Hellemans** (bijzitter) is magistraat bij de Arbeidsrechtbank Antwerpen. Daar behandelt ze wekelijks dossiers rond discriminatie en gelijke behandeling. Daarvoor was ze bijna 13 jaar advocaat, gespecialiseerd in het sociaal recht. Ze is ook actief in het academische en verenigingsleven, met focus op verzoening en bemiddeling, sociaal recht en de rol van de magistratuur in de maatschappij. Ze is sinds september 2024 lid van de Geschillenkamer.
- **Sarah Lambrecht** (bijzitter en plaatsvervangend voorzitter) is als referendaris bij het Grondwettelijk Hof vertrouwd met het nationale, Europese en internationale mensenrechtenkader. Ze behaalde een doctoraat over de verankering van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens in de 46 lidstaten van de Raad van Europa dat bekrond werd met de Fernand Collin-prijs 2023. Vanuit haar academisch onderzoek en haar werk als magistraat heeft ze een grondige kennis van grondwettelijk recht, mensenrechten en anti-discriminatierecht. Ze was van oktober 2023 tot september 2024 voorzitter van de Geschillenkamer.

⁵ MVT bij het Ontwerp van VMRI-decreet, nr. 1357 (2021-2022), 10. Zie ook E. Cloots, M. Spinoy en J. Vrielink, *Gelijk zijn versus gelijk krijgen: een juridische evaluatie van het Vlaamse Gelijkenkansendecreet*, Antwerpen, Intersentia, 2021, 306p.

- **Koen Lemmens** (bijzitter en plaatsvervangend voorzitter) heeft als hoogleraar een grondige kennis van het anti-discriminatierecht. Als advocaat was hij bovendien betrokken in de procedures bij het Grondwettelijk Hof, waarbij specifiek de grondwettelijkheid van de anti-discriminatiewetgeving werd onderzocht. Zijn kennis van de materie is dus zowel academisch als praktijkgericht. Hij is sinds oktober 2023 lid van de Geschillenkamer.
- **Jonas Riemsdagh** (bijzitter) is eerste auditeur bij de Raad van State en voornamelijk actief in de afdeling Wetgeving. In de loop van de jaren bouwde hij een aanzienlijke ervaring op op het vlak van mensenrechten in het algemeen en anti-discriminatierecht in het bijzonder. Jonas is als gast-professor ook academisch actief, met bijzondere onderwijservaring in het staats- en publiekrecht. Vanuit zijn vroegere rol als advocaat en daarna als auditeur heeft hij ervaring met verschillende vormen van geschillenprocedures. Ook was hij enige tijd actief als juridisch consulent in het bedrijfsleven. Hij is sinds september 2024 lid van de Geschillenkamer.
- **Marie Spinoy** (bijzitter) bereidt een doctoraat voor in het anti-discriminatierecht en is verbonden aan KU Leuven en UGent. Ze heeft via haar onderzoeks- en onderwijsactiviteiten een diepgaande kennis van die rechtstak ontwikkeld. Daarnaast is ze gespecialiseerd in de rechten van personen met een handicap en de vereisten van het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap. In beide domeinen verleende ze advies aan overheden, wetgevers en andere actoren, onder meer in een uitgebreide evaluatie van het Gelijkekansendecreet. Ze is sinds oktober 2023 lid van de Geschillenkamer.

De **griffier en referendarissen** ondersteunen de werking. De griffier heeft een sleutelrol in de organisatie en het verloop van de procedure. De referendarissen bieden inhoudelijke ondersteuning aan de leden van de Geschillenkamer, hebben diepgaande kennis van het

anti-discriminatierecht en helpen de expertise binnen de Geschillenkamer verder verdiepen en ontwikkelen. Samen met de griffier ondersteunen zij de leden van de Geschillenkamer ook om een laagdrempelige en toegankelijke procedure in de praktijk te brengen.

Procedure en werking

Tijdens de procedure voor de Geschillenkamer worden alle partijen gehoord en krijgt iedereen de kans om te reageren op elkaars standpunt. Ze wijkt af van klassieke juridische procedures. Laagdrempeligheid, snelheid en toegankelijkheid staan centraal.⁶ De Geschillenkamer, met de griffier als eerste aanspreekpunt voor partijen, zorgt ervoor dat mogelijke obstakels voor of tijdens de procedure zoveel mogelijk worden voorkomen of weggenomen. Partijen hebben geen advocaat nodig, kunnen vlot met de Geschillenkamer communiceren en krijgen duidelijke informatie in heldere taal. De procedure is kosteloos, flexibel en houdt rekening met specifieke ondersteuningsnoden. De Geschillenkamer waakt hierbij ook over het recht op een eerlijke procedure voor alle partijen. Deze aanpak verlaagt drempels en maakt het voor burgers eenvoudiger om hun rechten te laten gelden.

Korte doorlooptijd

In 2025 streefde de Geschillenkamer er steeds naar om de doorlooptijd van de procedures (van klacht tot oordeel) zo kort mogelijk te houden. Uit de evaluatiestudie van het Gelijkekansendecreet bleek immers dat de lange duurtijd van gerechtelijke procedures een drempel vormt voor slachtoffers van discriminatie.⁷

Transparant verloop

De griffier geeft de partijen duidelijke en behapbare informatie over het verloop van de procedure. Deze ondersteuning blijft tijdens de hele procedure aanwezig. Bij elke nieuwe stap worden de partijen geïnformeerd over wat die fase inhoudt, welke rol zij daarin spelen (als indiener van de klacht, betrokken partij of verweerder) en wat er daarna volgt. Met vragen kunnen partijen altijd terecht bij de griffier, die antwoordt op maat.

Toegankelijke communicatie

De partijen kunnen kiezen hoe de communicatie verloopt: via post of e-mail. De mogelijkheid om via e-mail te communiceren met de Geschillenkamer, zorgt mee voor een laagdrempelige en snelle procedure. In 2025 kozen alle partijen ervoor om via e-mail te communiceren.

Heldere taal

Op de website van het Vlaams Mensenrechteninstituut vinden mensen meer informatie over de procedure en de werking van de Geschillenkamer.⁸ Er zijn ook papieren brochures met dezelfde informatie. Een expert in heldere taal heeft alle teksten nagekeken. Daarnaast is ook de toegankelijkheid van de website een belangrijk aandachtspunt.⁹ Leden van de Geschillenkamer verdiepen bovendien hun kennis over duidelijke en heldere taal via verschillende opleidingen.

⁶ Artikel 2 Besluit van de Vlaamse Regering van 15 december 2023 over de samenstelling van en de procedure voor de Geschillenkamer van het Vlaams Mensenrechteninstituut

⁷ E. Cloots, M. Spinoy en J. Vrielink, *Gelijk zijn versus gelijk krijgen: een juridische evaluatie van het Vlaamse Gelijkekansendecreet*, Antwerpen, Intersentia, 2021, 245-246.

⁸ vmri.be/geschillenkamer/procedure-van-de-geschillenkamer

⁹ Zie ook VN-Comité voor de rechten van personen met een handicap, "General Comment no. 2: Accessibility", 2014, §15, dat benadrukt dat digitale vormen van informatieverspreiding en communicatie van bij het begin zo toegankelijk mogelijk ontworpen moeten worden.

¹⁰ S. Lambrecht en M. Spinoy, "Een nieuwe handhavingmethode voor het discriminatieverbod – De werking van de Geschillenkamer in het Vlaams Mensenrechteninstituut", in *Themis – Publiekrecht*, Larcier Intersentia, 93-94.

Fysieke toegankelijkheid

De zittingszalen in het Marie-Elisabeth Belpaire-gebouw zijn open ingericht met zitbanken voor de partijen en het publiek. De Geschillenkamer zorgt ervoor dat de zalen altijd toegankelijk zijn voor alle partijen. Zo is er steeds voldoende beweegruimte voor personen die zich met hulpmiddelen verplaatsen. In 2025 maakte de Geschillenkamer ook een concrete aanpassing aan de opstelling van de zittingsruimte, waardoor de partijen elkaar nu beter kunnen zien.

Specifieke ondersteuning

De Geschillenkamer heeft bijzondere aandacht voor de ondersteuningsnoden van partijen. Waar nodig voorziet ze tolken, aangepaste communicatie (bijvoorbeeld voor personen met een visuele handicap) en andere vormen van fysieke of organisatorische ondersteuning. Daarnaast kan de Geschillenkamer de procedure aanpassen, zoals bij deelname op afstand of wanneer minderjarigen betrokken zijn. De griffier bekijkt telkens hoe de ondersteuningsnood praktisch kan worden toegepast en stemt dit af met de betrokken partij. In 2025 namen één (of beide) partij(en) in 3 van de 25 hoorzittingen online deel, op hun gemotiveerd verzoek.

Geen machtsonevenwicht

Partijen hebben geen advocaat nodig voor de procedure, maar als ze dat willen kunnen ze er wel een inschakelen. De Geschillenkamer stelt zelf geen advocaat aan voor de partijen en vergoedt ook geen eventuele advocatenkosten die partijen zelf maken. Om een machtsonevenwicht te voorkomen, waakt de Geschillenkamer erover dat iedereen op een gelijkwaardige manier kan deelnemen aan de procedure, ongeacht of zij een advocaat hebben. Ze past het recht toe op de feiten en 'vertaalt' hun argumentatie naar juridische terminologie, met respect voor het recht op tegenspraak.¹⁰

In de meeste procedures vindt ook een hoorzitting plaats, nadat de partijen schriftelijk standpunten hebben ingediend. De zitting verloopt aan de hand van gerichte vragen van de Geschillenkamer aan de partijen, niet op basis van pleidooien. Tijdens de zitting is er ruimte om ontbrekende informatie samen met de partijen te verduidelijken, zodat alle argumenten open en volledig besproken kunnen worden.

3.3 Opvolging oordelen

Het Vlaams Mensenrechteninstituut volgt de oordelen van de Geschillenkamer actief en nauwgezet op. Zo worden slachtoffers beter bijgestaan en krijgen verweerders de kans om aan te tonen welke concrete acties zij ondernemen na een oordeel. We rapporteren over de opvolging en voegen deze informatie toe aan het oordeel op de website, als de verweerder toestemming geeft.

Werkwijze

Binnen vijf werkdagen na het oordeel nemen we contact op met de verweerder. Die krijgt zes weken om aan te geven welke individuele of structurele maatregelen¹¹ hij neemt of zal nemen. Omdat sommige maatregelen meer tijd vragen, kan de verweerder ook een gepland opvolgingstraject melden. Er zijn zeven mogelijke uitkomsten:

1. Volledige opvolging
2. Gedeeltelijke opvolging
3. Opvolging aangekondigd
4. Geen opvolging
5. Geen reactie
6. Opvolging niet meer mogelijk
7. Opvolging niet van toepassing

Zijn maatregelen nog in voorbereiding of niet afgerond? Dan wordt een nieuwe opvolgtermijn afgesproken die rekening houdt met de situatie van het dossier en de timing van de verweerder. In elk scenario houden we de oorspronkelijke melder op de hoogte.

Opvolging in 2025

In 2024 waren er 14 oordelen waarin de Geschillenkamer structurele en vaak ook individuele maatregelen oplegde. Hieronder bespreken we hoe deze maatregelen in 2025 werden opgevolgd.

Structurele maatregelen (14 dossiers)

- Zes keer: volledige opvolging
- Vier keer: opvolging aangekondigd
- Drie keer: geen opvolging
- Eén keer: geen reactie

Individuele maatregelen (9 dossiers)

- Vier keer: volledige opvolging
- Eén keer: opvolging aangekondigd
- Eén keer: geen opvolging
- Eén keer: geen reactie
- Twee keer: opvolging niet meer mogelijk

Met deze aanpak zorgt het Vlaams Mensenrechteninstituut voor een transparante, systematische en resultaatgerichte opvolging van de oordelen van de Geschillenkamer.

¹¹ Individuele maatregelen zijn maatregelen die specifiek op de betrokken persoon gericht zijn, zoals excuses, een tegemoetkoming naar de betrokkene of een andere vorm van genoegdoening. Structurele maatregelen hebben een breder, preventief karakter en richten zich op het voorkomen dat gelijkaardige discriminatie opnieuw voorkomt, bijvoorbeeld via aanpassingen in procedures, beleid of interne afspraken.

3.4 Advies

Het Vlaams Mensenrechteninstituut publiceert onafhankelijke adviezen, gericht aan overheden en organisaties. We formuleren onze adviezen zowel op eigen initiatief als op verzoek van overheden. Adviezen op eigen initiatief bepalen we op basis van onze strategische doelstellingen, de actualiteit en knipperlichten die we afleiden uit ontvangen klachten en meldingen. Hieronder vind je een overzicht van onze adviezen die we in 2025 publiceerden.

Adviezen op eigen initiatief

Handreiking: vrijheidsbeperkende maatregelen in de ouderenzorg

We onderzoeken hoe vrijheidsbeperkende maatregelen, en fixatie in het bijzonder, worden toegepast in de ouderenzorg in Vlaanderen. Steeds meer woonzorgvoorzieningen in Vlaanderen volgen een fixatiearm beleid. We zien deze ontwikkeling als een belangrijke stap en roepen op tot verdere implementatie van een aanpak gebaseerd op mensenrechten, waarbij zorgverleners, overheid, familie en samenleving samenwerken om ouderen een veilige én vrije omgeving te bieden.

→ vmri.be/advies-vrijheidsbeperkende-maatregelen-ouderenzorg-2025

Advies over het persoonsvolgend budget: voorstel van decreet tot wijziging van de toelidingsprocedure

We benadrukken dat Vlaanderen ervoor moet zorgen dat mensen met een handicap zelfstandig kunnen leven. Het persoonsvolgend budget voor volwassenen die intensieve en regelmatige ondersteuning nodig hebben, blijft in de praktijk problemen opleveren. Hoewel een voorstel van decreet de toelidingsprocedure wil vereenvoudigen, gaat het niet in op onze bezorgdheden uit een vorig advies (2023). Het voorstel versterkt die soms zelfs. We herhalen daarom onze aanbevelingen.

→ vmri.be/advies-persoonsvolgend-budget-2025

Advies over gelijkwaardige alternatieven voor digitale dienstverlening

Het Vlaams Mensenrechteninstituut stelt op basis van klachten, meldingen en onderzoek vast dat het huidige Vlaamse beleid rond digitale inclusie en niet-digitale toegankelijkheid beter kan. Bijna vier op de tien Vlamingen lopen risico uitgesloten te worden van essentiële diensten, simpelweg omdat ze geen toegang hebben tot digitale toestellen of onvoldoende digitale basisvaardigheden bezitten. Wanneer de overheid haar dienstverlening uitsluitend digitaal aanbiedt, komen hun mensenrechten in het gedrang.

→ vmri.be/advies-digitale-dienstverlening-2025

Adviezen op vraag van overheden

Advies inzake het voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van de minimale voorwaarden van de rechtspositieregeling en de tuchtprocedure van het personeel van de lokale en provinciale besturen

→ vmri.be/advies-lokale-provinciale-besturen-2025

Advies over het voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 10 juli 2008 houdende een kader voor het Vlaamse gelijkekansen- en gelijkebehandelingsbeleid en het decreet van 28 oktober 2022 tot oprichting van een Vlaams Mensenrechteninstituut

→ vmri.be/advies-gelijkekansenbeleid-2025

Advies inzake het voorontwerp van decreet over beloningstransparantie en maatregelen voor een gelijke beloning

→ vmri.be/advies-beloning-2025

Reacties op beleidsnota's

Reactie op beleidsnota Wonen

We verwelkomen de ambitie van de minister om betaalbaar, kwaliteitsvol en woonzeker wonen te garanderen voor alle Vlamingen en zien goede beleidsmaatregelen. Tegelijk blijven er mensenrechtelijke aandachtspunten. We zijn bezorgd over de toenemende trend waarbij het recht op wonen meer afhankelijk wordt gemaakt van bepaalde voorwaarden. Daarnaast missen we een duidelijke visie om discriminatie op de woonmarkt effectief te bestrijden. We benadrukken ook de noodzaak tot bijkomende investeringen voor aangepaste woningen, met bijzondere aandacht voor ouderen en personen met een handicap. We besluiten met een oproep tot een expliciete erkenning van het recht op huisvesting als fundamenteel mensenrecht via de aanvaarding van artikel 31 van het Europees Sociaal Handvest.

→ vmri.be/reactie-beleidsnota-wonen-2025

Reactie op beleidsnota Gelijke Kansen

De beleidsnota vertrekt vanuit een breed mensen-rechtenperspectief en bevestigt de mensenrechten als basis voor het Vlaamse Gelijke Kansenbeleid. We waarderen de horizontale aanpak en de aandacht voor thema's zoals handicap, ouderen, e-inclusie, LGBTQI+ personen en gender. We steunen de ambitie voor een *evidence based* beleid, maar merken op dat veel discriminatieproblemen nog ongemeld blijven. We willen oplossingen aanreiken en bewustwording stimuleren, en dit in samenwerking met lokale besturen. Daarnaast benadrukken we het belang van gegevensverzameling, mogelijke aanpassingen aan het oprichtingsdecreet, en de ratificatie van het Facultatief Protocol bij het Verdrag tegen foltering.

→ vmri.be/reactie-beleidsnota-gelijke-kansen-2025

Reactie op beleidsnota Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding

We bespreken initiatieven rond personen met een handicap, ouderen en kinderen, zoals het beperken van de wachtlijsten voor het persoonsvolgend budget, kinderopvang, onderwijs, jeugdhulp en interlandelijke adopties. Daarnaast gaan we in op het actieplan ter bestrijding van seksueel geweld, betaalbare hulpverlening, het strategisch plan hulp- en dienstverlening, het masterplan forensische zorg, de overheveling van gemeenschapsinstellingen en het gesloten aanbod voor jonge kinderen. We stellen zowel positieve elementen als verschillende aandachtspunten vast.

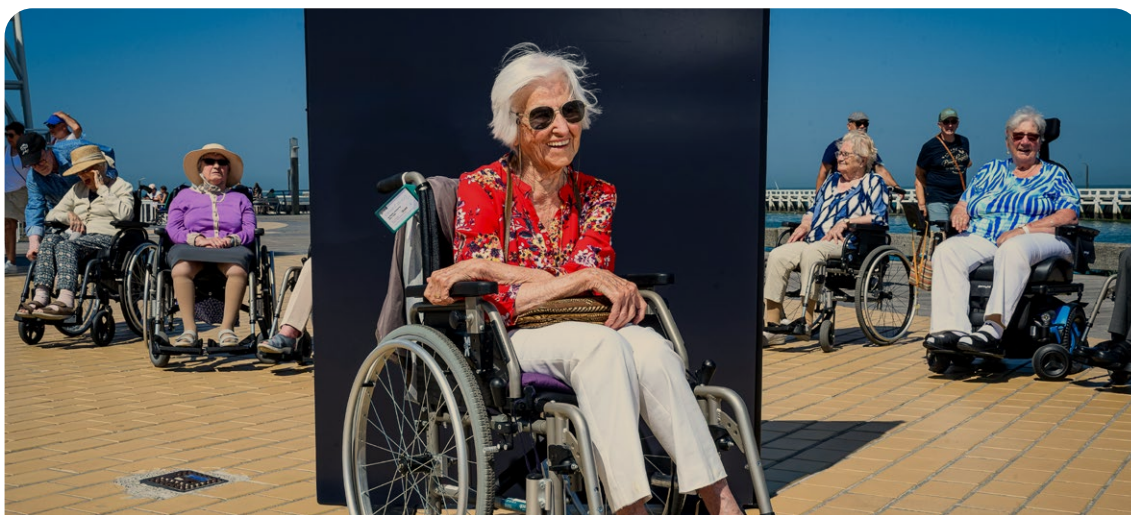
→ vmri.be/reactie-beleidsnota-welzijn-2025

Oproep

Palestina: Vlaams Mensenrechteninstituut roept op tot actie en aandacht voor mensenrechtenschendingen wereldwijd

We veroordelen de vastgestelde mensenrechtenschendingen, de schendingen van het internationaal humanitair recht en de oorlogsmisdaden in dit conflict. Concreet roepen we op tot een onmiddellijk staakt-het-vuren, de onvoorwaardelijke vrijlating van alle gijzelaars en volwaardige toegang tot humanitaire hulp voor de inwoners van de Gazastrook. Daarnaast delen we de bezorgdheid van de Vlaamse universiteiten over het Europees-Israëliësch Associatieverdrag en pleiten we ervoor de implementatie ervan te herzien. We roepen ook op tot bredere internationale aandacht voor mensenrechtenschendingen die momenteel minder in de schijnwerpers staan. Situaties zoals in China, Soedan en Nagorno-Karabach blijven onderbelicht. Ook de mensenrechtelijke gevolgen van de oorlog in Oekraïne verdienen blijvende aandacht.

→ vmri.be/oproep-palestina

3.5 Rapportering en monitoring

Het Vlaams Mensenrechteninstituut heeft het afgelopen jaar niet alleen bijgedragen aan verschillende internationale rapportages, maar ook actief toezicht gehouden op de mensenrechtensituatie in Vlaanderen. Daarbij verzamelen en analyseren we gegevens, signaleren we knelpunten en brengen we hierover onafhankelijke rapporten uit. Deze rapportering en monitoring vormen een kerntaak van het Vlaams Mensenrechteninstituut en ondersteunen zowel het beleid als internationale mensenrechtenmechanismen.

Rapportering

ENNHRI *Rule of Law* rapport

We droegen in 2025 opnieuw bij aan het jaarlijkse *Rule of Law* rapport van het European Network of National Human Rights Institutions (ENNHRI). Dit rapport is een belangrijk middel om de toestand van de rechtsstaat in Europa te monitoren. We gaven analyses van nationale ontwikkelingen, signalen uit het middenveld en aanbevelingen voor beleidsverbeteringen. Het rapport benadrukt onder meer de noodzaak van effectieve handhaving van mensenrechten, niet alleen via wetgeving maar ook door toezicht en concrete ondersteuning.

52e zitting van de Werkgroep Universele Periodieke Doorlichting over de mensenrechtensituatie in België

Het Universeel Periodiek Onderzoek is een mensenrechtenmechanisme van de Verenigde Naties waarbij de mensenrechtensituatie van alle VN-lidstaten periodiek wordt beoordeeld door de Mensenrechtenraad. De beoordeling van België vindt plaats in 2026. Het Vlaams Mensenrechteninstituut leverde een rapport aan over de mensenrechtensituatie in Vlaanderen. Daarin ligt de focus op een aantal thema's, zoals het streven naar een interfederaal mensenrechtenmechanisme met A-status, de ratificatie van het OPCAT¹², de uitwerking van een nationaal actieplan tegen racisme, onderwijs voor personen met een handicap en het recht op huisvesting.

→ vmri.be/bijdrage-WUPD-2025

VN-mechanisme EMLER¹³

In juni 2025 verwelkomde het Vlaams Mensenrechteninstituut het VN-mechanisme EMLER voor een officieel bezoek aan België. Tijdens dit bezoek, dat samen met federale en regionale overheden werd voorbereid, evalueerden we de situatie rond racisme en gelijkheid binnen wetshandhaving in België. Het programma bestond uit ontmoetingen met beleidsmakers, politiediensten, toezichtorganen en middenveldorganisaties, aangevuld met terreinbezoeken aan detentiecentra en lokale gemeenschappen. We presenteerden actuele cijfers, beleidsuitdagingen en goede praktijken. Tijdens de gesprekken met de experts kwamen onder meer intersectionaliteit, transparantie en de noodzaak van onafhankelijke klachtenmechanismen sterk naar voren.

Het officiële rapport van EMLER benadrukt de cruciale rol van het Vlaams Mensenrechteninstituut in het bevorderen van verantwoording en het bestrijden van structureel racisme. Aanbevelingen omvatten onder meer het versterken van samenwerking tussen bestuursniveaus en het verbeteren van gegevensverzameling over discriminatie.

Deze samenwerking onderstreept onze internationale engagementen en bevestigt het belang van een proactieve houding in het beschermen van mensenrechten, ook in complexe domeinen zoals wetshandhaving. Voor 2026 ligt de focus op het opvolgen van de aanbevelingen en het verankeren van structurele verbeteringen in beleid en praktijk.

¹² Optional Protocol to the Convention against Torture

¹³ International Independent Expert Mechanism to Advance Racial Justice and Equality in Law Enforcement

Monitoring

Algemeen monitoringskader

We ontwikkelden in 2025 een algemeen monitoringskader om de toestand en de evolutie van mensenrechten in Vlaanderen systematisch in kaart te brengen. Het kader is gebaseerd op internationale standaarden zoals het VN-monitoringskader en vertaalt mensenrechtennormen naar meetbare indicatoren voor Vlaanderen. Het combineert drie soorten indicatoren:

- Structurele indicatoren (ratificaties en wetgeving)
- Procesindicatoren (beleidsinitiatieven, actieplannen en budgetten)
- Resultaatindicatoren (feitelijke impact op basis van statistieken)

Zo volgen we niet alleen formele verplichtingen en beleidsmaatregelen op, maar ook hun effect in de praktijk. Daarnaast hebben we ook ingezet op een optimaal gebruik van onze eigen data. Het afgelopen jaar verfijnden we het registratie- en dossieropvolgingssysteem voor een nauwkeurige en transparante rapportering. Op basis van dit systeem beantwoorden we vragen van lokale overheden, middenveldorganisaties en media, en leveren we cijfers aan voor (inter)nationale rapportering.

Monitor VN-verdrag voor de rechten van personen met een handicap

In 2025 paste het Vlaams Mensenrechteninstituut het algemeen monitoringskader voor het eerst toe op artikel 24 van het VN-verdrag voor de rechten van personen met een handicap, dat het recht op onderwijs behandelt. Voor deze eerste monitor analyseerden we regelgeving, beleid en praktijk in Vlaanderen, met bijzondere aandacht voor drem-pels die leerlingen met een handicap ervaren in het basis- en secundair onderwijs. Hiervoor gebruikten we gegevens van het Departement Onderwijs en Vorming en bevroegen we stakeholders om een volledig beeld van de situatie te krijgen. De monitor onderzoekt zowel formele en beleidsmatige aspecten als de impact op toegankelijkheid en kwaliteit van onderwijs.

→ vmri.be/monitor-VN-verdrag-handicap-2026

Rapport 'Mensenrechten in Vlaanderen: Stand van zaken'

Het Vlaams Mensenrechteninstituut is decretaal verplicht om jaarlijks te rapporteren over de mensenrechten in Vlaanderen. Dit rapport geeft een overzicht van alle meldingen en discriminatieklachten die we het afgelopen jaar ontvingen. We brengen het aantal en de aard van de meldingen en klachten in kaart en zoomen in op de betrokken beleidsdomeinen, discriminatiegronden en vormen van mensenrechtenschendingen. Door deze gegevens systematisch te analyseren, kunnen we trends signaleren en aangeven waar extra aandacht nodig is.

→ vmri.be/stand-van-zaken-2024

→ vmri.be/stand-van-zaken-2025

Deelname aan de Mensenrechtenbarometer

In 2025 werkte het Vlaams Mensenrechteninstituut mee aan de opstart van de eerste Belgische Mensenrechtenbarometer, die op 10 december 2026 verschijnt. Deze barometer rapporteert periodiek over structurele mensenrechtenproblemen in België. We werken hiervoor samen met het Federaal Instituut voor de Rechten van de Mens, Unia, Myria, het Steunpunt tot bestrijding van armoede, het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen, de Centrale Toezichtsraad voor het Gevangeniswezen en de Federale Ombudsman.

We volgen specifiek de Vlaamse context op. In 2025 werkten we aan bijdragen over thema's zoals overbevolking in gevangenissen, te lange gerechtelijke procedures, detentie van mensen met een psychiatrische problematiek, ongelijke toegang tot gezondheidszorg, digitale kloof, toegankelijkheid voor personen met een handicap en het recht op huisvesting.

3.6 Onderzoek

Om de mensenrechten in Vlaanderen te versterken, zijn inzicht en kennis essentieel. In 2025 heeft het Vlaams Mensenrechteninstituut zijn onderzoeksactiviteiten verder verdiept en verbreed. Zo signaleren we trends, drempels en kansen voor verbetering.

Thematisch onderzoek: leeftijdsdiscriminatie en seniorisme in Vlaanderen

In 2025 voerde het Vlaams Mensenrechteninstituut een onderzoek naar leeftijdsdiscriminatie en seniorisme¹⁴ in Vlaanderen. We onderzochten hoe stereotypen, vooroordelen en leeftijdsdiscriminatie het leven van ouderen (65+) en volwassenen (18-64) beïnvloeden. Daarnaast stonden we stil bij hoe mensen ouder worden ervaren en welke impact seniorisme heeft op deelname aan de maatschappij.

Het onderzoek bestond uit een survey bij 2.574 respondenten, aangevuld met focusgroepen en diepte-interviews. De eerste resultaten wijzen erop dat leeftijdsdiscriminatie wijdverspreid is en zowel jongeren als ouderen treft. Daarnaast blijkt seniorisme diepgeworteld in de samenleving. De publicatie volgt in het voorjaar van 2026.

Bijdragen aan academisch en beleidsmatig onderzoek

In 2025 werkten we mee aan verschillende academische onderzoeksprojecten, vooral in het kader van Strategisch Beleidsgericht Onderzoek. De meeste projecten zaten in de aanvraagfase. We boden ondersteuning via aanbevelingsbrieven, intentieverklaringen of deelname aan adviserende comités. Zo werkten we mee aan of engageerden we ons voor de volgende projecten:

- *SPORTSENSE* (KU Leuven, UAntwerpen, UGent) over discriminatie en mensenrechten in de sport
- *Inclusive Fashion Photography* (KU Leuven, UAntwerpen) over inclusieve modiefotografie en representatie van intersectionele identiteiten
- *D-VISE*¹⁵-project, een CERV¹⁶-aanvraag vanuit UGent, gericht op inclusieve slachtofferhulp en seksuele empowerment voor personen met een handicap

- SOLIPOL - Solidariteit in een pandemische tijd (UAntwerpen, VUB, KU Leuven), over de rol van solidariteit, mensenrechten en overheidsbeleid tijdens gezondheids crises
- *Onwards With Learning* (KU Leuven), over AI-gedreven educatieve technologieën en mensenrechten in het onderwijs
- *Access to Justice* (VUB) over toegang tot rechtsmiddelen bij algoritmische discriminatie

Daarnaast werkten we mee aan verschillende initiatieven die het mensenrechtenbeleid in Vlaanderen versterken:

- *Equality Data*, klankbordgroep van het Unia-onderzoek over leeftijdsdiscriminatie
- Ontwikkeling van een nieuwe set surveyvragen voor Vlaamse statistieken over houdingen tegenover personen met een handicap, van het Agentschap Binnenlands Bestuur
- Werkgroep Statistieken van de Interministeriële Conferentie Handicap.
- Stuurgroep van het onderzoek Draagvlak voor Mensenrechten, van het Agentschap Binnenlands Bestuur - Gelijke Kansen, Integratie en Inburgering

¹⁴ Het systematisch stereotyperen van ouderen.

¹⁵ Disability-Inclusive Victim Support and Sexuality Empowerment.

¹⁶ Citizens, Equality, Rights and Values Programme van de EU.

3.7 Bewustwording

Informereren, sensibiliseren en educatie over mensenrechten zijn kerntaken van het Vlaams Mensenrechteninstituut. In 2025 hebben we stappen gezet om deze opdracht uit te bouwen als onderdeel van een bredere langetermijnstrategie. Daarbij kozen we bewust voor een geleidelijke aanpak: van een voornamelijk vraaggestuurde werking in 2024 en 2025, naar een meer structureel en eigen aanbod vanaf 2026, gebaseerd op onze praktijkervaring, data en expertise uit de voorbije jaren.

Informereren

Mensenrechtelijke kaders

Het afgelopen jaar werkten we aan onze eerste mensenrechtelijk kaders. Deze documenten vormen de basis van ons advieswerk, maar informeren tegelijk burgers, beleidsmakers en andere belanghebbenden over hun rechten.

Het recht op wonen

We schetsen het mensenrechtelijk kader van het recht op wonen op internationaal, Europees en nationaal niveau. Vlaanderen is, binnen zijn eigen bevoegdheden, verplicht om dit mensenrechtelijk kader te respecteren en te realiseren bij het uitwerken en uitvoeren van zijn woonbeleid. Daarnaast situeerden we de uitspraak van het Europees Comité voor Sociale Rechten van de Raad van Europa over het Vlaams woonbeleid, samen met de aanbevelingen van het Comité van Ministers, als addendum op het mensenrechtelijk kader.

→ vmri.be/mensenrechtelijk-kader-wonen

Het recht op onderwijs voor personen met een handicap

We schetsen wat het VN-Verdrag voor de rechten van personen met een handicap zegt over onderwijs voor personen met een handicap en welke verplichtingen dit oplegt aan de overheid. We vertrekken hierbij vanuit het verdrag en de interpretaties van het toezichthoudend Comité voor de rechten van personen met een handicap. Daarnaast wordt het recht op onderwijs verder belicht via andere internationale normen, relevante rechtspraak en richtlijnen van toezichthoudende organen.

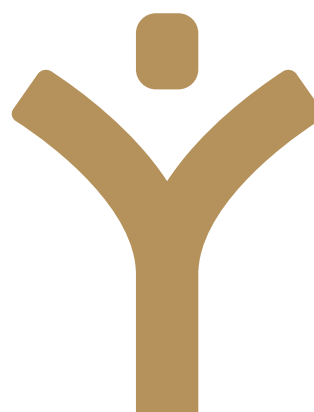
→ vmri.be/mensenrechtelijk-kader-inclusief-onderwijs

Gidsen over redelijke aanpassingen

We publiceerden en verspreidden een **juridische handreiking** en **praktische gids** over redelijke aanpassingen voor personen met een handicap. We verduidelijkten het juridisch kader en vertalen dit naar concrete handvatten voor organisaties, overheden, werkgevers en burgers.

→ vmri.be/praktische-gids-redelijke-aanpassingen

→ vmri.be/juridische-handreiking-redelijke-aanpassingen

Educatie en sensibiliseren

Vorming over non-discriminatie en thematische modules

Het afgelopen jaar ontwikkelden we een brede vorming over het wettelijk kader rond non-discriminatie voor niet-juristen die we aan verschillende organisaties aanboden. De komende jaren breiden we deze vorming verder uit aan de hand van thematische modules, en bieden we ze aan via verschillende dragers, waaronder een syllabus en webinar. We maakten al een eerste thematische module rond het thema wonen, die we ook testten bij verschillende belanghebbenden. Deze pilootmomenten leverden waardevolle feedback op voor de uitbouw van een structureel en kwaliteitsvol aanbod dat past in een meer aanbodgerichte werking de komende jaren.

Daarnaast liepen er voorbereidingen voor andere thematische modules die we de komende jaren verder uitrollen. Zo ontwikkelden we een vorming rond mensenrechten en digitale inclusie die we presenteerden op verschillende gerichte evenementen van bijvoorbeeld Mediawijs, ARhus Roeselare en VVSG. Daarnaast werkten we aan een opleiding over verboden AI-praktijken. Die brachten we voor het eerst tijdens de opleidingsdag over de AI-act, georganiseerd door het Kenniscentrum Data & Maatschappij.

Mensenrechteneducatie in het secundair onderwijs

Het afgelopen jaar startten we een samenwerkingsgerichte mensenrechteneducatie op in het secundair onderwijs. We lanceerden hiervoor een aanbesteding voor de ontwikkeling van educatief materiaal en gunden een opdracht aan De Aanstokerij. Die krijgt in het voorjaar van 2026 verder vorm. Er zal een concreet aanbod voor scholen beschikbaar zijn vanaf het schooljaar 2026-2027.

Project *Mensenrechten van iedereen, voor iedereen?*

In 2025 trokken we met een reizende installatie door Vlaanderen met het participatieve project *Mensenrechten van iedereen, voor iedereen?* In verschillende steden gingen we in dialoog met burgers over mensenrechten. Denk bijvoorbeeld aan het recht op wonen, het recht op vrije meningsuiting of het recht op een menswaardig leven. De fotoresultaten vind je onder andere terug in dit jaarverslag. De video's worden later in 2026 gebruikt als bijkomend bronmateriaal op de website.

Communicatie

De bekendmaking van onze dienstverlening en het bewustwordingsaanbod maken integraal deel uit van ons bredere communicatiebeleid. Via gerichte communicatie zorgen we ervoor dat mensenrechteninformatie en ondersteuning effectief hun weg vinden naar burgers, professionals en organisaties.

Dienstverlening bekendmaken

In 2025 maakten we onze dienstverlening verder bekend bij verschillende sectoren en organisaties. Dit gebeurde voornamelijk op vraag. Via infosessies voor professionals¹⁷ en gastlessen en hoorcolleges voor studenten¹⁸ boden we inzicht in onze werking en in het melden van mensenrechtenschendingen. We waren verder aanwezig op de REVA-beurs waar we onze dienstverlening en ons mandaat voor personen met een handicap toelichtten. Op de VVSG-trefdag zetten we ons aanbod voor lokale besturen en actoren in de verf.

Vernieuwde website

Op digitaal vlak lanceerden we een vernieuwde website met een toegankelijker meldingsformulier, een nieuw contactformulier en uitgebreide databanken voor onze publicaties en oordelen van de Geschillenkamer. De komende periode breiden we de website ook inhoudelijk verder uit. Achter de schermen werkten we aan een mensenrechtenportaal dat in 2026 gelanceerd wordt. Hier brengen we laagdrempelige, toegankelijke informatie over mensenrechten, zowel voor burgers als specialisten. In 2025 had de website 38.000 unieke websitebezoekers.

¹⁷ Onder andere bij jeugddienst Berchem, woondienst Midden West-Vlaanderen, Inter Vlaanderen en Vlaams Huurdersplatform

¹⁸ Onder andere bij KdG hogeschool, Universiteit Antwerpen, CVO Brussel, 'tvier, Vives Brugge, Vlaamse AI Academie en KU Leuven

4. Samenwerking

Samenwerking is een hoeksteen van onze werking: alleen door structurele partnerschappen kunnen we mensenrechten tastbaar en toegankelijk maken. Door intensief samen te werken met lokale partners, Vlaamse en federale instellingen, internationale netwerken en organisaties uit het middenveld, bouwden we in 2025 verder aan een goed afgestemd en breed gedragen mensenrechtenecosysteem.

4.1 Beleid

In 2025 zette het Vlaams Mensenrechteninstituut belangrijke stappen om zijn interactie met het beleid verder te versterken. Dat deden we door onze rol als partner op lokaal, Vlaams, federaal en internationaal niveau verder uit te bouwen. Via nauwe samenwerking met besturen, overlegorganen en internationale netwerken bouwden we aan een beter verankerd, samenhangend en toekomstgericht mensenrechtenbeleid. We namen ook zelf initiatief om binnen Vlaanderen netwerken uit te bouwen.

Lokaal

In 2025 versterkten we onze samenwerking met lokale besturen en werkten we toe naar een structurele verankering. Samen met de VVSG werkten we intensief rond de versterking van lokale meldpunten voor discriminatie en intimidatie, in nauwe afstemming met Unia en het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen. Op basis van de ervaringen uit het pilootproject 2024–2025 in verschillende centrumsteden en regio's, zetten we de eerste inhoudelijke en methodologische stappen richting concrete samenwerkingsprotocollen met lokale besturen. De focus lag op het uittekenen van een herkenbare en laagdrempelige onthaalwerking voor meldingen van discriminatie, en op het versterken van netwerken tussen lokale diensten en externe partners.

Tegelijk bouwden we duurzame samenwerkingen uit met andere actoren, zoals onder meer vakbondsorganisaties, middenveldorganisaties en jeugdnetwerken¹⁹, met het oog op een samenhangend en lokaal ingebed non-discriminatiebeleid. Daarnaast investeerden we in duidelijke rolafspraken, vorming van eerstelijns- en beleidsmedewerkers, praktische tools, intervisie en een lerend netwerk.

Vlaanderen en België

In 2025 verdiepten we ook onze samenwerking met de overheid en bouwden we verder aan een structureel partnerschap binnen het bredere gelijkheids- en mensenrechtenbeleid. Het Vlaams Mensenrechteninstituut nam actief deel aan verschillende Vlaamse beleidsfora en overlegplatformen, met als doel onze expertise in te brengen, beleidsontwikkelingen mee te volgen en de aansluiting tussen praktijk, signalen van burgers en beleidsmaatregelen te versterken.

We zijn partner binnen een aantal adviserende en coördinerende werkgroepen en participeerden aan fora zoals bijvoorbeeld de Vlaamse Interlevensbeschouwelijke Dialoog, het Interfederaal Coördinatiemechanisme voor de Bestrijding van Antisemitisme, de werkgroep strategie VN-verdrag Handicap binnen het Vlaamse gelijkheidsbeleid, en de begeleidingsgroep rond de evaluatie van het actieplan 'Discriminatie op de private huurmarkt'.

Internationaal

In 2025 heeft het Vlaams Mensenrechteninstituut zijn internationale aanwezigheid verder versterkt. De focus lag op het uitbouwen van duurzame partnerschappen en het verankeren van onze rol binnen Europese en mondiale netwerken.

We zetten in op samenwerking met organisaties zoals het European Network of National Human Rights Institutions (ENNHRI) en de European Commission against Racism and Intolerance (ECRI). Naast de jaarlijkse samenwerking rond het ENNHRI *Rule of Law* rapport vond er ook een kennismaking met de secretaris-generaal van het ENNHRI plaats. Het Vlaams Mensenrechteninstituut was verder aanwezig op de jaarlijkse conferentie van ECRI in Straatsburg en ontving ook de ECRI-commissie in Brussel. Ook met Equinet legden we de eerste contacten met het oog op lidmaatschap.

Deze netwerken bieden een platform voor kennisuitwisseling, gezamenlijke onderzoeksprojecten en beleidsbeïnvloeding. Het doel blijft duidelijk: bijdragen aan een sterke internationale mensenrechtenagenda en de stem van Vlaanderen laten horen in cruciale debatten.

Daarnaast werkten we aan een structurele aanpak voor internationale contacten. We namen deel aan diverse conferenties en seminaries, waarbij thema's zoals polarisatie, AI-toezicht en bescherming van minderheden centraal stonden.

¹⁹ We zetten sterk in op een partnerschap met de Ambrassade, wat resulteerde in de opname van het Vlaams Mensenrechteninstituut als auteur en partner op het platform WatWat.

4.2 Mensenrechten- en gelijkekanseninstellingen

In 2025 versterkte het Vlaams Mensenrechteninstituut zijn samenwerking met andere mensenrechten- en gelijkekanseninstellingen. Via werkafspraken, overlegplatformen en gezamenlijke trajecten zorgden we voor betere afstemming, gedeelde expertise en een meer coherente bescherming van mensenrechten.

Mensenrechtenplatform

Gedurende de eerste negen maanden van 2025 nam het Vlaams Mensenrechteninstituut het voorzitterschap op van het Mensenrechtenplatform en organiseerden we de overlegwerking. Het platform kwam maandelijks samen, met een brede deelname van federale en regionale mensenrechten- en gelijkekanseninstellingen, ombudsdiensten, toezichtorganen en gespecialiseerde publieke instanties. We stemden af over actuele mensenrechtenthema's, zoals de positie en werking van mensenrechteninstellingen, toegang tot overheidsdiensten, non-discriminatie, kinderrechten, sociale bescherming, detentie, mensenhandel, digitalisering en de impact van de nieuwe regeerakkoorden op het mensenrechtenlandschap. Daarnaast bood het platform ruimte voor presentaties van jaarverslagen, thematische rapporten en innovatieve praktijken.

A-status overleg

In 2025 werkten we samen met andere Belgische mensenrechteninstellingen intensief aan de voorbereiding van een gezamenlijk mensenrechtenmechanisme dat op termijn een A-status volgens de Principes van Parijs (aangenomen door de VN in 1993) kan behalen. Een A-status is de hoogste internationale erkenning voor nationale mensenrechteninstellingen (NHRI's) en wordt toegekend aan instellingen die volledig voldoen aan de internationale normen ter zake.

We namen deel aan het maandelijks overleg en droegen bij aan het opstellen van een mogelijke tekst voor een samenwerkingsovereenkomst tussen de mensenrechteninstellingen van de verschillende overheidsniveaus. Die overeenkomst zou, voor zover noodzakelijk, de basis kunnen vormen voor een toekomstig geïntegreerd samenwerkingsmechanisme dat tussen de verschillende bevoegde overheden zou worden afgesloten.

Vlaams AI-platform grondrechten

De Europese AI-Verordening (2024/1689) verplicht lidstaten om toezichthouders aan te wijzen die waken over de bescherming van de grondrechten in de context van artificiële intelligentie. Voor de Vlaamse bevoegdheden zijn zes instellingen bij de Europese Commissie aangemeld: de Vlaamse Regulator voor de Media, de Vlaamse Toezichtscommissie, de Kinderrechtencommissaris, de Vlaamse Ombudsdienst, de Sociale Inspectie en het Vlaams Mensenrechteninstituut. In 2025 organiseerden we een eerste bijeenkomst om mogelijke samenwerking en interactie te verkennen en uit te werken.

Samenwerking rond individuele dossiers

Sommige dossiers raken meerdere bevoegdheidsdomeinen of vereisen specifieke kennis. In die gevallen werken we samen met andere organisaties binnen het Belgische mensenrechten- en gelijke kansenlandschap. Deze samenwerking versterkt de rechtsbescherming van burgers, voorkomt parallele trajecten en zorgt ervoor dat elk dossier wordt opgevolgd door de instantie met de meest geschikte expertise.

Werkafspraken dossierbehandeling

In 2025 hebben we concrete werkafspraken vastgelegd met Unia over de behandeling van individuele meldingen en klachten. Deze afspraken kwamen tot stand na constructieve gesprekken en houden rekening met de Vlaamse en federale bevoegdheden, het mandaat van beide instellingen en de interpretatie daarvan in rechtspraak en rechtsleer. Het uitgangspunt is het *no wrong door*-principe: burgers kunnen kiezen bij wie ze een dossier indienen. Daarna zorgen we er samen voor dat het dossier bij de juiste instelling terecht komt. Zo gaat de complexiteit van het mensenrechtenlandschap niet ten koste van de rechtsbescherming van de burger.

De komende jaren zetten we verder in op werkafspraken met de andere Belgische mensenrechteninstellingen.

Goede praktijken

- Een melder met een handicap die zich identificeert als transgender had een aangepaste kamer nodig voor een ziekenhuisopname. Het ziekenhuis hield geen rekening met de noden die voortkwamen uit zowel de handicap als de genderidentiteit. We stemden af met Unia en het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen (IGVM) om een gezamenlijke aanpak uit te werken. Omdat Unia al contact had met het ziekenhuis, werd beslist dat zij de opvolging zouden doen, met ondersteuning van ons en het IGVM indien nodig. Deze aanpak maakte coherente communicatie met de instelling mogelijk en was maximaal afgestemd op de verwachtingen van de melder.
 - In verschillende dossiers over asiel, huisvesting, opvang en verblijfsrecht stemden we af met Vluchtelingenwerk Vlaanderen en het Agentschap voor Integratie en Inburgering. Wanneer melders vastliepen in complexe administratie of informatie nodig hadden over hun rechten, verwezen we hen warm door naar organisaties met gespecialiseerde expertise. Zo kregen melders sneller toegang tot correcte juridische informatie en praktische ondersteuning.

Samenwerkingsprotocollen

In 2025 sloot het Vlaams Mensenrechteninstituut een samenwerkingsprotocol met de Vlaamse Ombudsdienst, gericht op een efficiënte en complementaire samenwerking binnen ieders decretaal kader. Het protocol legt de basis voor structurele informatie-uitwisseling, onderlinge afstemming bij jaarverslagen en thematische rapporten, en een klantgerichte doorverwijzing van meldingen en klachten. Daarnaast werd afgesproken om minstens jaarlijks een overleg te organiseren, zodat de samenwerking kan worden bijgestuurd en versterkt in functie van een toegankelijke en coherente bescherming van de rechten van burgers.

4.3 Middenveld

Om onze werking breed te verankeren in de samenleving zetten we in op structurele dialoog met het middenveld. We werken daarom met twee complementaire werkgroepen: de Werkgroep Middenveld, die het brede mensenrechten- en gelijkheidskansenveld samenbrengt, en de Klankbordgroep Handicap, omwille van ons specifieke mandaat onder het VN-Verdrag Handicap.

Werkgroep middenveld

Het Vlaams Mensenrechteninstituut richtte in 2025 de Werkgroep Middenveld op als extern advies- en overlegplatform. Hierin zetelen middenveldorganisaties actief rond mensenrechten, gelijkheid en inclusie. De werkgroep levert structureel input voor onze jaarplannen, geeft feedback op onze werking en signaleert trends uit het veld. Tegelijk faciliteren we overleg en delen we relevante data en rapportages met het middenveld. Eind 2025 kwam de werkgroep een eerste keer samen en gaven we het startschot voor onze structurele samenwerking.

→ vmri.be/werkgroep-middenveld

Klankbordgroep handicap

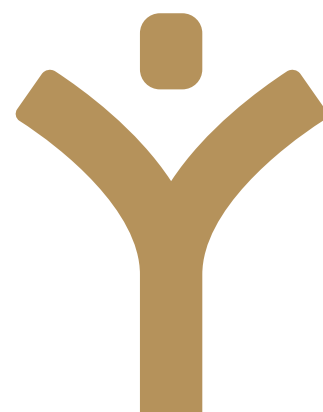
We waken als onafhankelijk instituut over de uitvoering van het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap. Daarom richtten we in 2024 de Klankbordgroep Handicap op, met ervaringsdeskundigen en vertegenwoordigers van organisaties van personen met een handicap. Hun betrokkenheid is essentieel om te beoordelen of het verdrag in de praktijk wordt gerealiseerd en welke drempels er nog bestaan.

Begin 2025 kwamen we voor het eerst samen om kennis te maken en de verwachtingen en werkafspraken te bespreken. Doorheen het jaar volgden twee algemene sessies over de jaarplannen voor 2025 en 2026, aangevuld met twee inhoudelijke werkgroepen. De eerste richtte zich op onze dienstverlening, met bijzondere aandacht voor de uitdagingen bij het bieden van voldoende bijstand aan personen met een handicap. De tweede bijeenkomst focuste op

het recht op onderwijs voor personen met een handicap in het basis- en secundair onderwijs, waar de belangrijkste uitdagingen en knelpunten binnen het huidige systeem werden besproken. Tijdens deze overlegmomenten konden leden hun bezorgdheden over beleidsinitiatieven delen. Zo kwam de conceptnota 'Naar een vernieuwd, geïntegreerd zorg- en ondersteuningsbeleid voor personen met een handicap' meermaals aan bod.

De leden gaven ook feedback op verschillende ontwerpdocumenten over de rechten van personen met een handicap. Denk aan de juridische handreiking en de praktische gids over redelijke aanpassingen voor personen met een handicap, en het advies over het persoonsvolgend budget over het voorstel van decreet tot wijziging van de toelidsprocedure.

→ vmri.be/klankbordgroep-handicap

Ook de Geschillenkamer hecht veel belang aan uitwisseling met andere mensenrechten-organisaties, zowel op Vlaams, Belgisch, Europees als internationaal niveau. In 2025 namen haar leden deel aan verschillende netwerkmomenten met mensenrechteninstututen, waaronder de Equinet-conferentie ter gelegenheid van 25 jaar EU-gelijkebehandelingsinstrumenten en de jaarlijkse Unia-netwerkdag. De Geschillenkamer heeft ook haar werking toegelicht aan de Werkgroep Middenveld van het Vlaams Mensenrechteninstituut.

De Geschillenkamer bouwde ook verder op de bestaande contacten met het Nederlandse College voor de Rechten van de Mens om ervaringen uit te wisselen. In 2025 ging zij opnieuw op werkbezoek. De inzichten uit de praktijk van het College waren bijzonder waardevol voor de verdere ontwikkeling van de oordelenwerking van de Geschillenkamer.

Verschillende leden van de Geschillenkamer lichtten de werking van de Geschillenkamer het afgelopen jaar toe tijdens studiedagen en gastcolleges aan binnenlandse en buitenlandse universiteiten. Zo presenteerden ze de oordelenwerking op een thema-avond rond Vlaamse Justitie aan de Universiteit Antwerpen en op de jaarlijkse conferentie van het Berkeley Center on *Comparative Equality and Anti-Discrimination Law* in Ljubljana.

5. Organisatie

In 2025 investeerden we doelgericht in onze mensen, systemen en processen. Door onder meer te werken aan interne expertiseopbouw en de verdere professionalisering van onze IT-omgeving, bouwden we aan een wendbare organisatie. Zo versterken we de basis om onze rol als mensenrechteninstelling nog doeltreffender op te nemen.

5.1 HR

Het afgelopen jaar investeerden we volop in de kennis en vaardigheden van onze medewerkers. Denk aan vormingen die bijdragen aan een meer toegankelijke dienstverlening voor kwetsbare groepen, zoals bijvoorbeeld een opleiding rond omgaan met autismespectrumstoornissen. Daarnaast zetten we verder in op de versterking van de juridische expertise van onze medewerkers, en volgden verschillende van onze bemiddelaars een erkende graduaatsopleiding voor bemiddeling.

Ook de leden van de Geschillenkamer hebben in 2025 deelgenomen aan verschillende conferenties en studiedagen die kaderen in de decretale opdracht van de Geschillenkamer, in het bijzonder om de toegankelijkheid van de procedure en van de oordelen verder te ondersteunen en de inhoudelijke kennis van het anti-discriminatierecht up-to-date te houden.

5.2 IT

Het voorbije jaar hebben we geïnvesteerd in de verdere professionalisering van onze IT-omgeving. We brachten een meer compleet en toekomstgericht ICT-veiligheidsbeleid in voege en migreerden onze gebruiksinfrastructuur naar een moderne digitale werkplek. Het registratie- en dossieropvolgingssysteem kende een periode van intensieve opvolging en optimalisatie, waardoor we nu een stabiel en betrouwbaar platform ter beschikking hebben. Daarnaast nemen we deel aan een pilootproject van Digitaal Vlaanderen over de uitrol van Copilot en verkennen we verder hoe AI in de toekomst kan bijdragen aan efficiëntere processen en een betere dienstverlening.

5.3 Financiën

We beschikten in 2025 over een door het Vlaams Parlement goedgekeurd budget van 5.279.000 euro, waarvan 4.755.000 euro werd gefinancierd via een overheidsdotatie. In 2025 werden de aankoopprocedure, boekhouding en interne budgetopvolging verder gedigitaliseerd en geautomatiseerd. De begrotingsuitvoering werd gecontroleerd door het Rekenhof en een bedrijfsrevisor, die ook een audit uitvoerde van onze administratieve en boekhoudkundige organisatie, interne beheersing en sociale balans.

6. Slotwoord

In 2025 hebben we opnieuw zichtbaar gemaakt waarom een sterk en onafhankelijk Mensenrechteninstituut essentieel is voor Vlaanderen. Door onze brede werking verder te versterken - van eerstelijnsbijstand tot bemiddeling en onafhankelijke oordelen, van advies tot onderzoek en bewustwording - hebben we ook dit jaar concreet bijgedragen aan de bescherming van mensenrechten in Vlaanderen. Tegelijk bouwden we verder aan een stevige verankering voor onze organisatie: sterkere samenwerkingsverbanden en een diepere expertise maken ons klaar voor de uitdagingen van morgen. De inzichten die we het afgelopen jaar verzamelden, tonen waar vooruitgang wordt geboekt, maar ook waar hardnekkige drempels blijven bestaan. We blijven werken aan een Vlaanderen waar mensenrechten werkelijkheid zijn voor iedereen.

Vlaams
Mensenrechten
Instituut

Colofon

Verantwoordelijke uitgever

David Stevens

Directeur

Vormgeving

Michel Wouters

Corporate Cannibal

Druk

Albe De Coker

Uitgebracht in maart 2026

Het jaarverslag is digitaal te raadplegen via
vlaamsmensenrechteninstituut.be/publicaties

Een gedrukte versie kan op vraag.

Vlaams Mensenrechteninstituut

Hoofdzetel: Belpairegebouw, Simon Bolivarlaan 17, 1000 Brussel

Postadres: Consciencegebouw, Koning Albert II-laan 15, bus 576, 1210 Brussel

contact@vmri.be

www.vlaamsmensenrechteninstituut.be